

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trislopesno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Koreniji v Stica — vi hiši št. 10 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Novi civilni zakon ogerski.

Z DUNAJA, 15. aprila.

Zdaj, ko je imel naš državni zbor počitnice, mislim, da bi bilo dobro in potrebno, da si vsaj nekateri, ako ne vse strani pojasnimo, kakó deluje tudi ogerski državni zbor. Odkar vlada dualizem, odkar je razpolovljeno avstrijsko cesarstvo v dva dela, v avstrijsko in ogersko državo, puščali smo v nemar politično gibanje ogerske države, o kateri zdaj navadno govorimo kot o slabši polovici, ravno tako, kakor je naša stara navada, kader govorimo o svojih ženah, pravimo, da so naša boljša polovica. Torej naša slabša polovica, ogerska država, ima vsled dualizma lastno zakonodavstvo, ima pravico dajati zakone svojim državljanom. Tako namerava ogerski državni zbor v Budimpešti skleniti tudi novi civilni zakon v ta namen, da polajša ženitovanje mej kristijani in judi na Ogerskem.

Oglejmo si ta zakon, kakor ga predlaga ogerska vlada, vsaj z narodogospodarsvene strani. Vprašajmo se, kaj je napotilo ogersko vlado in ogerski državni zbor, da si ustvarja zakon, kakršnega še ni v Avstriji nimamo. Seveda v ogerske deželi v ožem pomenu, mej pravimi Magjari, kjer je največ hudodelnikov, kar statistika priča, godé se čudne reči že od nekedaj. Vsebinska novega civilnega zakona ogerskega je o kratkem ta. Kristijan vzame lahko judovko (judinjo) za ženo, in narobe. Kristijan v novem zakonu ostane kristijan, judovka pa to, kar je bila. Otroci pa so lahko judi ali kristijani, kakor se oče in mati zmenita in pogodita.

Kje ima podlogo ta novi zakon? Motil bi se, kdor bi trdil, da hočejo imeti Magjari iz liberalizma tak novi zakon, kakor se je drugod godilo, kjer je bilo merodajno načelo v liberalizmu. Magjare vodi na to stran sama praktičnost, recimo, potreba, kar bode na kratko razložil.

Kakor znano, izumirajo Magjari rapidno; kar se tiče populacije, so pač na slabem. Ali število Magjarjev pa vendar mora naraščati od leta do leta, ker to terja magjarska politika; ta namen je tedaj treba pospeševati. Tisti časi so ne vrnejo kakor za druge, tako tudi za Magjarsko ne, ko so še ljudje od lesa postajali, in sicer moški od trdega, ženske pa od mehkega lesa. Magjar je tedaj premišljeval, kaj bo še,

da se njegov rod tako in tako ne more množiti. Tudi zadnje štetje jih je kar iznenadilo, ker jim je jasno pokazalo, da se niso nič pomnožili. Vzrokov iščejo povsod in si belijo glave, kakó je temu pomagati.

Učeni možje so jim že od nekedaj svetovali, naj se Magjari mešajo z drugimi narodi. Tako tudi delajo, ko jim tudi ne bi nihče tega svetoval, ker drugače ni mogoče, da bi bilo v poligeni državi. Tu so Magjari pomešani s Srbi, tu s Slovenci, tu s Slovaki, tu z Rusini, tam z Nemci in Rumuni. Koliko prilike za mešanje in „križanje!“ Ali če se mešajo Magjari z drugimi narodi, zlasti s Slovani, ni jim všeč, ker slovanski narodi imajo veliko asimilacijsko moč; to je drugače povedano, Magjari se navadno vtaplajo vsled takih zvez v drugih elementih, poslovanijo se. V tem oziru so Magjari tako slabi, kakor Nemci. Za vzgled bodi nam Avstralija z nemškimi in angleškimi naselbinami, kjer so se Nemci do dobra prelili v Angležje. Magjari tedaj vidijo, da se proces propadanja ovira na podlogi nemagjarskih elementov. Na to stran ima dobiček država, ne pa Magjari v asimilatornem procesu.

Magjari so praktični, to je resnica; zlasti takrat, kader so v nevarnosti, iz katere bi se radi rešili. Za zaveznike so si pridobili Jude, kateri so se do dobra vsaj v mišljenji pomagjariji, ker so tudi praktični. Tako so tedaj Magjari poklicali na pomoč novi element in sicer — Jude. To zvezo pa sklepajo odstranivši nekatere ovire, s tem, da si ustanovijo novi civilni zakon, o katerem smo že govorili. In zakaj naklepajo to?

Magjarski grofi, sploh vsi plemenitniki, katerih je na Ogerskem sila mnogo, tako so grozno osiromašili, da jim ni rešitve. Njihova posestva so zdaj že mnoga v judovskih rokah. Magjarskega velikaša pa je vendar treba rešiti. Rešiti bi ga bilo moči na posestvu samo tako, če bi mu kedo dolg poplačal. Ker pa takih ljudij ni na Ogerskem, zato politiki trde brez ovinkov, da je novi civilni zakon kar nalašč za to, naj ta propalica velikaš vzame židovsko hčer za ženo; on bo dal njej plemenito ime, ona pa njemu denarja. Civilni zakon je tu; ljubezen pa že pride, nova ženitovanja tudi; Magjari in judi se bodo „križali“ in kričali: „Extra Hungariam non est vita.“ Novi magjarski trabaduri bodo vstali in peli pesni o magjarski židovki: kaj postopaš ti za mano, Ti magjarski velikaš, nimaš cvenka, da za hrano, kar je treba, da kaj daš.

cesarjeviča se že dolgo ni praznovalo na Dunaji. Zadnjič je to bilo 19. aprila 1793. leta, ko se je praznovalo rojstvo cesarja Ferdinanda.

Krst je bil v ponedeljek 23. avg. ob dveh popoldne v Laksenburgu. Velika dvorana cesarjeva je bila preustrojena v cerkvo. Navzočni so bili, cesar, vsi nadvojvode in njihove gospe, apostolski nuntius dr. Lucca, dunajski nadvladika vitez Rauscher, kardinali, mnogo nadvladik in vladik našega cesarstva, tajni svetovalci itd. Zdaj prineso novorojenca na prekrasnem zlatom vezenu z glavniku do vrat. Tu ga je vzel v naročje c. kr. prvi obersthofmeister knez Liechtenstein. Novorojenca je držal v krst nadvojvoda Franc Karol (oče našega cesarja); krstil ga je nadvladika dunajski Otmar vitez Rauscher. Cesarjeviču so dali ime Rudolf Franc Karol Jožef. Po dokončanem krstu so zapeli duhovni Tedeum. Cesar se na to vrne v svojo sobo, kjer mu je čestital pontifikat in drugi gostje. Precej po tem je bila velika pojedina. Zunaj pa je bila zbrana ogromna množica.

Morda še niso mladega princa položili v novo zibel, katero so mu podarili dunajski meščanje — bila je krasna zibel — dobili so že dne 22. avg. 1858 vojaki to le povelje: Jaz želim, naj moj sin, katerega mi je podarila božja milost, od tistega dne, ko je zagledal beli dan, spada k moji vrli vojski; zato ga imenujem za polkovnika (Oberstinhaber) 19. pešpolka, kateremu bodi odslej ime: cesarjevič.

Franc Jožef m. p.

Istega dne mu je sam presvitli cesar podelil red zlatega runa „nach der altherkömmlichen Übung“,

Ali to ne bode šala, če pomislimo, da je na Ogerskem 553,641 judov. Mi jih sicer imamo v avstrijski polovici celo 822,220, torej je v avstroogerski državi 1,375,861 judov. Pri nas je Galicija v tem oziru najrodovitniša, ker šteje 575,918 judov; torej več, nego vsa ogerska država. Ogerska dežela ima sama 517,338 judov; Sedmograško 24,848; Hrvaška s Slavonijo 9,947 in Vojna Krajina 1,508. Iz tega vidimo, da na Ogerskem v ožem pomenu prebiva največ judov. Koreniti Magjari bodo imeli največ dobička od novega civilnega zakona.

Kdor se s statistiko količkej peča, mora se vprašati, kako je vender to, da je na Ogerskem toliko judov. Judov je največ tam, kjer je mnogo propadajoče aristokracije — prostega ljudstva zdaj ne jemljemo v poštev — in te je na Ogerskem, kakor peska v morji. Magjarska aristokracija je že čisto z večine propala, česar mnogi no bi verjeli, da je tako, ali je vender resnica. Razložimo si to prav kratko. Magjarski plemenitniki no gospodarijo sami na svojih posevkih. Tu so izročili najemnikom, s katerimi se pogode za toliko in toliko najemnine na leto. Ali velikaši potrebujejo denarja še za razno potrebo in jemljejo ga na posodo od najemnikov. Tako pa so se zadolžili, zapravili posestva, katera so dobili najemniki — judi. Jaz bi vam lahko naštel na stotine vzgledov. Naj povem samo to. O pustu je bil ples v nekem mestu. Aristokrat je hotel iznenaditi svojo ženo z novo obleko. Vzame si „Extrazug“ do Pariza. V Parizu kupi obleko za ženo. Tretji dan je bil ples, a aristokratinja na plesu z novo pariško obleko. Tako se trosi denar.

Jud ve dobro, kje je treba dobička iskati; ogerska dežela je zanj kar ustvarjena; tu se je naselil in tako izsesal vso plavo kri magjarskih plemenitnikov. (Pravijo, da imajo grofi in baroni plavo kri, a ne rudeče, kakor mi kmečki sinovi.) Da je moja prejšnja trditev o judih resnična, naj za dokaz samo to navedem, da srbska kneževina šteje 1,353,890 duš, in v Srbiji je samo 2046 judov. Pa zakaj? Zato, ker Srbija nima aristokracije. Srbski knez ne more koga zaradi posebnih zaslug za domovino imenovati za barona itd., kakor pri nas naš svitli cesar. V Srbiji imajo trgovino in obrtnijo v oblasti sami Srbi; torej tu ni domovine za Jude; z druge strani pa imajo take zakone, kateri Jude jako ovirajo, da bi se brez težav naselili v srbski kneževini.

to je največji red, s katerim odlikuje cesar dostojantvenike in državnike.

Iz vseh pokrajin velikega našega cesarstva prihajali so odlični možje na Dunaj čestitat cesarju. Veselju ni bilo ne konca ne kraja. Navdušenost je priklopela do vrhunca na dan 23. avg. 1858. Zvečer je namreč bil razsvetljen ves Dunaj. Cesar se je vozil po mestu, in ljudstvo ga je pozdravljalo najpriskrniše, da voz kar naprej ni mogel, toliko je bilo ljudstva. Po ulicah in cestah je bilo mnogo lepih transparentov in napisov, resnih, veselih in šaljevih. Vsega ne morem tukaj naštevati; naj omenim samo to le. Krojač Pavel je napisal na transparent te le besede: Der Himmel möge den Kronprinzen mit seinem Segen begleiten und ich ihn kleiden. Tudi je bilo nekoliko napisov v hebrejščini, v sanskritu, v egipčanskih hieroglifih itd. Vsakdo je tedaj v svojem jeziku slavil rojstvo mladega cesarjeviča. Škoda, da nisem mogel zvedeti za slovanske napise, če in kje jih je bilo videti.

Dnevi veselja in radosti so se vrstili zaporedoma. Bogati ljudje so dopolnjevali dobra, plemenita dela deleč siromakom. Največe dobro delo našega svitelega cesarja pa je še bilo določeno vsem avstrijskim narodom. Dne 26. avg. 1858 je prejel od cesarja minister notranjih zadev baron Bach pismo, v katerem mu naznanja, da je cesar sklenil ustanoviti novo „Rudolfovo bolnico“, v kateri bi imelo prostora najmanj tisoč bolnih ljudi brez razločka stanu in vere. To je tista lepa bolnica na Kostanjevici (Landstrasse) z imenom Rudolfsplatz, ustanovljena o cesarjevih troških.

LISTEK.

Cesarjevič Rudolf.

Dne 10. maja bodo vsi narodi avstrijski praznovali poroko cesarjeviča Rudolfa z belgijsko princesinjo Štefanijo. Zlasti na Dunaji, kakor tudi po vseh krajih našega cesarstva, napravljajo narodi velikanske slavnosti, da bi o poroki najdostojniše častili in slavili mladega princa. Tudi narod slovanski bode ta dan praznoval. Zato mislimo, da je ravno zdaj najugodnejši čas, najlepša prilika, da podamo kratki življenjepiš o ljubezljivem prestolonasledniku, kateri nam bode najlepše pričal o njegovem blagem in plemenitem značaju, o njegovih bistroumnosti in ljubeznjivosti in o njegovi učenosti. Naslednje črtice bodo nam razodevale vse kreposti bodočega vladarja, kateri je ponos in upanje zlasti narodov slovanskih.

Bilo je ravno v nedeljo na vse zgodaj. Iz arsenala dunajskega je 101 strel iz topov zaporedoma naznanjal veselo novico, da se je rodil dan prej dne 21. avgusta 1858 v soboto zvečer petnajst minut po desetih cesarjevič v Laksenburgu blizu Dunaja. Po cerkvah so zvonili zvonovi, duhovni pa peli Tedeum. Ves Dunaj se je oblekel v praznično obleko. Zvečer so bile v glediščih slovesne predstave. V nedeljo zvečer pa vojaški „Zapfenstreich“. Cesarska rodovina se je preselila v Laksenburg, kjer je praznovala veselo zgodbo, katere Dunaj že dolgo ni doživel. Rojstvo

Ogledali smo si novi civilni zakon za ogersko državo z narodnogospodarsvenega stališča. Povedal sem, da ž. mnoga posestva magjarskih aristokratov pripadajo judom. Novi civilni zakon je za to, da reši pripade magjarske poguba, pa tudi Magjare. Propali posestniki se bodo ženili z bogatimi judovkami. Magjarski element se bode množil, kar je postava poglavitni namen. Pri tem se mi je zdelo nepotrebno pečati se z razlaganjem juridičnih momentov omenjene postave. Pretresavanje strogo juridičnih problemov ne spada v področje pokrajinskega lista, zlasti zaradi tega ne, ker se to ne tiče našega naroda. Izraelu na Ogerakem naj zakličem samo te besede, zapisane v njihovih starih bukvarih; besede, s katerimi izražajo srečo, in to so: Ogerski judi, novi civilni zakon boste imeli; svoje hčere boste dajali grofom, baronom za žene od slej, plemenite hodejo; srečni bodete, lepa prihodnost imate v ogerski državi; lep poklic: Magjare boste rešili poguba, ogerski judi: „Bema tvorhcheku!“ (S čim naj bi vas še kedo blagoslovil.) Priče ste resnice znanih besed: Extra Hungariam non est vita!

Dostavek uredništva. Kdor pozna značaj semitskega plemena, ali bolje rečeno, judovskega rodu, sklepa lahko vsled novega civilnega zakona na Ogerskem, da morajo biti v tej avstrijski polovici zares gujile socialne razmere. Ravno sedaj se širi med drugimi narodi tudi vednostno prepričanje, da judovski rod je vsled lastne krvi najhujša in najnevarna pijavka človeštva v obče in ne samo indoevropskemu oddelku, kateremu je zasekaval v vseh stoletjih pred krščansko dobo in najbolj po Kristusovem rojstvu najvidneje in najhujše rane. Naj pa so bili Romani, Germani in Slovani kolikor si bode nesrečni vsled vgnjezeb judovskega rodu, toliko naravnega čuta in toliko sramožljivosti so še vedno imeli, da so se branili, kri pomešavati z judovskim rodom. Da vtegnejo Magjari sramožljivost sieči in ji s civilnim zakonom celo biti po obrazu — ta prikazen je najhujše direktno spričevalo o več nego samo gujilih razmerah na Ogerskem!

Dopisi.

V Komnu, Jurjevega dne. (Izv. dop.) (Cesarjevič Rudolf v Nabrežini; c. kr. okr. glavar Bosizio in naši občinski zastopniki.) Zadnja „Soča“ je že poročala, da je šel naš cesarjevič Rudolf dne 21. t. m. iz Trsta v Beč. Ker je bilo nam znano, da se hoče Njih Visočanstvo muditi nekaj minut na štaciji Nabrežinski, šli smo radovedni tje, da bi videli osebno našega prihodnjega avstrijskega cara. Vse dolje kraške občine so imele svoje zastopnike, katere je predstavljali cesarjeviču g. sezanski glavar. Vest mi ne dopušča, da bi zamolčal tukaj vse, kar smo nazoči čutili. Visoko osebo pozdravljalo je zbrano občinstvo z burnimi živjoklici, in Njih Visočanstvo Rudolf se je prijazno zahvaljeval. — Prišel je Nabrežino izstopi, ter mudil se je z zastopniki občin nekaj minut, in potem se odpelje med burnimi živjoklici. Cesarjevič Rudolf je bil oblečen kot podadmiral, prijaznost ga odlikuje, in bere se mu na obrazu sama blagost in visokodušnost.

Tudi pri tej priliki se je pokazal naš c. k. okr. glavar prečudnega moža. Dasiravno so pred prihodom cesarjevičevim nekateri predlagali, da bi se visoki obiskovalec nagovarjal slovenski, je glavar bil

Mladi cesarjevič pa je spal prve sladke sanje v lepi zibel, ta biser avstrijskih narodov, njih novo upanje. Lepo se je razvijal pod varstvom starišev; bil je zdrav in čil. Tu so pognale v mladem srcu dobrotnost in ljubeznjivost prve kali, tiste lepe lastnosti, s katerimi se tolikanj odlikuje naš cesarjevič. Prva otročja leta je preživel na Dunaji, po leti v Schönbrunnu, Laksenburgu in v Reichenau-u. Tu je videl lepe, visoke gore, krasno naravo, katere je delovala na otroka tako silno in prijetno, da je zdaj velik čestilec naravoznanstva, tiste lepe znanosti, s katero se cesarjevič še zdaj najrajši peča in o kateri je spisal lepih, mikavnih spisov.

Cesarjeviču je pestovala Marija Rzehorz. Ko je že mogel na nogah sam stati, ko je že znal hoditi in se je že sam vozil po sobi z lesenimi konji, mislil je cesarjevič, da več ne potrebuje ženskega varstva, zato je prosil, da sme v svoji sobi sam spati. Cesar je privolil. Ko se je spat legel in bil sam, vrata v njegovo sobo so bila le priprta, ni mogel zaspati. Mlada duša se mu razvname ter začne moliti: „Ljubi Bog, hvala Ti; Ti si mi dal toliko dobrega, očeta, mater in Gizelo“, mladi Rudolf je še našteval vse dobrote, katere ima na tem svetu, ter je končal svojo molitev tako: „Ljubi Bog, daj še, naj še postanem prav priden in prav, prav pameten“.

Najljubše mu je bilo, če se je mogel prav dolgo časa pogovarjati z roditelji in Gizelo, s katero je vedno kupoval svoji najmlajši sestri Valeriji nove igrače ter je mnogokrat pripovedoval, kakó je v te namene večkrat potrosil ves denar, 40 gld., katere je dobival na mesec.

(Konec prih.)

temu odločno nasproten, in terjal je od slovenskih županov, med katerimi je le redko kak, ki ume par besed nemških, da bi se pri tej priliki govorilo nemški. Se ve da vsa opozicija nekaterih ni nič pomagala, ker pri naših obč. zastopnikih je beseda glavarjeva sveta, in udajo se ti „božji volički“ njegovej volji, ko bi imeli zatajiti še svetjše prepričanje. Tudi nabrežinski učitelj g. Hrovatin je otrpbe vezal. Pokazati je gotovo hotel, kako je izvraten nemšk. govornik, ali ni se mu zneslo, ker jezik bil mu je gotovo pot zašel, in še nam se je milo storilo, da ni mogel skobacati se iz nevéčnega položaja. — Kar se nam je pa dopadalo je bilo še posebno to, da je Njih Visočanstvo prestolonaslednik odgovarjal na nemške pozdrave glavarjevih klečeplazov — slovenski! S temi slovenskimi odgovori je gospoda glavarja, kateri je hotel dati našemu staremu čestitjevo sivemu Krasu po vsej sili nemški značaj, cesarjevič dovolj jasno potočil, da se bode vedel ravnati v prihodnje. Kaj je neki mislil plemeniti g. Bosizio, da ne vé naš cesarjevič, kdo straži jadranske obale? Motil se je za takrat! — Njih Visočanstvo hoče biti vsem narodom oče in ne le Nemcem, kakor so si nekatere osebe mislile, ter nas Slovence na Primorskem hotelo zatajiti, kakor je zatajila v pripovedki Eva Bogu polovico svojih otrok, katerih potomci so še danes berači. — Vam pa, kraški zastopniki, ki spoštujete bolj nemškutarja glavarja glas, nego lastno prepričanje, Vam klečeplazi, ki ste za skledo leče izdajice svojega rodu, sramotno orožje naših narodnih nasprotnikov, bodo Vam naj v svarilo našega veljubenega cesarjeviča slovenske besede, resp. odgovori na nemške pozdrave Vaše, kateri so Vas v istem hipu kakor tudi g. glavarja pred nazočim ljudstvom osramotile. S tem ste javno pokazali, da se sramujete lastnega rodu, domačega slovenskega jezika in matere, ki Vas je Slovence rodila. Kdor pa samega sebe in rodu svojega ne spoštuje, ta ni tudi vreden spoštovanja! — Ne bahajmo se le z besedo, in kričanjem, da smo Slovani, nego pokažimo tudi v dejanjih pri vsakej priliki, da smo vredni sinovi velike majke Slav. Nam Slovanom in še posebno Slovincem manjka narodni ponos; o da bi začeli v tem vendar epkrat posnemati Italijare, Nemce in Madjare, da ne bomo zmemrom podlaga tujčevi peti!

A. Št.

Iz Doline. (Izv. dop.) Ker se je tudi predzadnja št. „Soče“ se „Solo“, glasilom goriških učiteljev, proti izreki „l“ v ljudski šoli izjavila, prosim, da blagovoli slavno uredništvo sledeči odlomek iz moje obširnejše razprave o stvari v svoj cenjeni list sprejeti. Ako se „l“, poseben v sredi besed pred soglasnikom, po mnenji „Solo“ ne izreče kot „l“ nego kot „u“, postane taka beseda:

1.) brez pojma n. pr. malka m. Milka, pouk m. polk, pauma m. palma itd.

2.) zadobi beseda celo drugi pojem n. pr. malka m. Malka, ternou m. ternol, biuka m. bilka itd.

3.) ako se učitelj strogo po mnenji „Solo“ drži, narekuje tudi otrokom, n. pr. stavek: sem videu vouka, ki je napadeu malka, m. sem videl volka, ki je napadel Malko in

4.) pelje li taka pot do pravopisa v ljudski šoli? Kedor dvomi, naj se blagovoli potruditi ter ogledati sad takega postopanja v spisih našega ljudstva, ko konča ljudsko šolo.*)

And. Vartovec.

Z Dunaja, 25. aprila. (Izv. dop.) (Ogerska najnovejša kupčijska politika. Judje na Dunaji). Glejte, ljudje, doživeli smo „čudo nevidjeno“, kakor Srbi pravijo; sinje nebo se je pooblačilo; črni oblaki so se napravili na Ogerskem; ogerski minister za trgovino Kemény je vzdignil čarobno palico, švignil je proti oblakom; ti so zapodili, pridrvili so na lepo naše cesarstvo, vsuli so se na naše dežele, a strela je udarila v cislajtanijo. Koliko sreče, da je ta strela bila samo vodena! Mej nami je nastalo škripanje z zobmi. Dunajski veliki trgovci in obrtniki so se zbrali v posvetovanje, kako odvrniti pretečo nevarnost. Ogerski trgovinski minister Kemény je izdal naredbo, katere je na vse strani taka, da, če se uvede, bode silno škodovala avstrijskemu trgovstvu in obrtniji. Magjari namreč terjajo od nas, da se vse blago, katero pošiljamo na Ogersko, mora točno zvagati in popisati, tudi vsaka malenkostna stvar. Blaga, katero pride na ogersko mejo in ni razposlano po tej narebi, nočejo odslej prejemati Magjari. Z besedo, naložili so nam novo colnino, več nepotrebne dela pri razpošiljanji. Čudno je to, da imajo Magjari našo avstrijsko polovico za tuje zemstvo (Ausland), kakor n. p. Rusijo ali Nemčijo. Tako daleč smo tedaj prišli

*) To posamično opomnje g. pis. ne zadevajo „Soča“, katere je odobraval samo načela omenjenega sestavka v „Šoli“; sicer pa tudi niso toliko močne, da bi vtegnile tam naglašano načelo o izreki „l“ v ljudski šoli spodbiti. Mi bi g. Vartovec v kratkem odgovorili, da se njegovim ugovori opirajo na pešico besed, katero morajo iz očitnih razlogov valjati, ako ne povsem kot tuje, vsaj pa kot izjema, majnega obora.

V ostalem pa naj se zagovarja „Solo“ sama, katere naj bo vesela, da ji je podana tukaj prilika, izrečeno načelo še bolj utrditi po poti navideznih, od vrlega g. V. navedenih izjem.

Ur.

vsled dualizma! Jaz živim v dotiki s prvimi obrtniki in velikimi trgovci na Dunaji ter vam ne morem popisati, kakó so razburjeni vsled ogerske naredbe. Društvo „Gewerbeverein“ je zborovalo v nedeljo ter je posvetovalo se o pomočkih, kako naj bi zavrnili Magjare. Poslali so deputacijo k ministru kmetstvu predsedniku grofu Taaffeju. O vspehu še ničesar ne vem. Pravijo, da se Magjari pravice nimajo, takih naredeb dajati brez privoljenja avstrijske države. Za tega delj se tem bolj čudimo, kako je to, da so se Magjari vender predrznili izdati škodljivo naredbo. Duhovi so tu razburjeni, kajti ta naredba bode veljala že 1. maja. Skušeni možje trdijo, sedaj govorec, da še celo Rusija ima takih naredeb s svojo prohibitivno sistemom, kar je nekoliko hvale za Rusijo. Seveda zdaj vidijo, da so magjarske trgovinske naredbe gorše in slabše od ruskih. Torej stvar je sedaj tako, mej avstrijsko in ogersko državo je meja, to je Magjari se hočejo ločiti od nas, kakor od Nemčije. Z nami v Cislajtanji ravnajo, kakor s tujci n. p. z Rusi. In kaj je nasledek izza take nevihte. Ogersko nebo je bilo že dolgo časa mračno v nekaterem oziru; zdaj se je zjasnilo; jasnost smo dobili o dualističnem načelu, vidimo Magjare v pravem magjarskem tipu. Magjari bi radi priporih veljavo in ceno svoji domači obrtniji, zato zapirajo pot naši, njim tuji obrtniji. Vidijo, da naša obrtnijo njihovi veliko konkurencijo dela, da naša njihova izpodriva. Kako obrtnijo pa imajo Magjari? Nekoliko umetnih malinov; pa smo pri kraji. Torej z novo naredbo ne bodo sebi nič koristili, ali pa malo, nam pa nemalo škodovali, ker nam nalagajo nova bremena. Pa pustimo Magjare, saj vemo, kam pes taco moli. Prej so hoteli imeti republiko; hoteli so se popolnoma ločiti od Avstrije, da bi imeli svojo državo; hoteli so uničiti Avstrijo, vojskovali so se zoper Avstrijo. Vsega niso dosegli, pa vender mnogo. Naj bi tedaj mnogi avstrijski Nemci, zlasti judi nam miru dali, naj bi nam ne očitali, da Slovani hrepene po kraljevinah, kader se bojujemo za enakopravnost; Magjare naj bi prijeli! Magjare naj bi imeli za tujce, kakor oni nas. Magjarom je treba policijskega nadzorstva, ker se vedejo sovražno.

O judih sem govoril in o judih moram zopet govoriti. Posebno na Dunaji je teh tipov toliko, da je groza. Leta 1869. je bilo na Dunaj 30, 200 judov; ali od tega leta se je število tako povečalo, da je skoro neverjetno. Letošnje štenje je pokazalo, da živi zdaj na Dunaji 72,000 judov!

Da z judi nimamo sreče, vidimo od dne do dne. Ponašajo se, da so liberalni; vender pa ni na svetu večih licemercev od judov. Ko je bil te dni „kmečki zbor“ v Schwenderjevem koloseji na Dunaji, predlagali so kmetje in zahtevali v resoluciji, naj se judom ne dajejo državne službe, in dolgovi, katere pri njih delamo, naj se ne vpisujejo v knjige. To je dunajske judovske liste tako razkačilo, da o teh točkah kmečkoga zbora niso ničesar poročali, ampak se hudujejo, da so se kmetje prepričali o judovskem oderuštju. Kaj ne, to je judovska, konjederska politika!

Politični pregled.

Zbornica drž. poslancev je imela včeraj 1. povelikonočno sejo. Seje bodo trajale, kakor je izvedela „Tribüne“, od 28. t. m. do 8. maja od 10. ure predp. do 5. ure popoldne. Potem prenehajo zaradi cesarjevičeve poroke do 12. maja. Zborovalo se bo potem morda do konca junija, ker se bo treba muditi pri postavah za žganjarski davek, hišni davek, za oderuhe in Lienbacherjev šolski predlog, zato ker je gosposka zbornica te postave tu pa tam in celó zeló spremenila. In vlada predloži poleg tega še novelo k brambovski postavi, postavo za gališko poprečno železnico in za razdelitev pražke velike šole na 2 oddelka.

Nemci ne privoščijo Čehom vseučilišča. Nemški profesorji se bojé, da izgubé preveč mastnih služeb, ker se jim nekoliko stolic odtegne. Celó akademiški senati protestujejo strastno proti enakopravnosti na to stran; ne pozna se jim, da se drugače mirno potegujejo za resnico.

Na Moravskem podeljuje dež. odbor nove službe takim ljudem, ki ne znajo češkega jezika. Sklenil je celó ta slavni odbor, da staročinstva čeških občin morajo sprejemati nemško pisane odloke in dokumente. Zato pa Čehi silijo, da se dež. zbor moravski razpusti.

V Šleziji je 31.000 nemških otrok s 13 srednjimi nemškimi šolami. 19.000 čeških in 15.000 poljskih otrok pa v tej pokrajini nima nobene srednje šole. Takó skromni so Poljaki in Čehi v Šleziji, da prosijo samo za 13.000

gl. od 113.000 gl., ktere države plačuje za tamojšnje nemške srednje šole. S 13.000 gold. bi si vsaj eno tako šolo ustanovili šleski Slovani! Ali niso pohlevne ovčice enako Slovincem?

Vojna Krajina ni še izročena Hrvatom; te dni se bodo povsotvovali ogerski ministri z banom Pejačevićem in bar. Filipovičem o izročitvi.

Knez Aleksander I, bulgarski bival je te dni na Dunaji in je bil tudi pri cesarji.

Bar. Haymerle, zunanji minister, odlikovan je s velikim križem reda sv. Štefana.

Veliko hrupa in veselja v ustavoverskih in judovskih listih je vzbudila rzsodba državnega sodišča, vsled ktere sodi zbornica poslancev o pravici izvoljenih, drž. sodišče pa o pravici volilcev. Šlo je pri tej rzsodbi o veljavi ali neveljavi gornjeavstrijskih volitev v velikem posestvu. Silno radovedni smo, kakó jo ukrene vlada in zbornica poslancev vsled te rzsodbe, ki omejuje najvišjo oblast ljudskih zastopnikov. In vendar se judovski „liberalci“ veselje takega napredka!

Dunajčanje so res izvolili kričača dr. Weitlofa, ki je rekel pred volitvijo, da je Avstrija tako razdejana kakor Turčija!

Francozi so že prekoračili tunisko mejo, kjer imajo 20.000 mož pripravljenih. Trdnjavo Tabarka so že razdejali. Evropski prebivalci pridejo v varstvo na posebne ladije.

V Rumuniji je prevzel predsedništvo in zunanje ministerstvo Demeter Bratianu, brat prejšnjega predsednika.

Ruska vlada je razposlala na vse velesile okrožnico, da bi se skupno dogovorile o korakih zoper nihiliste.

Grška s Turčijo ni se še pogodila. Kakor smo zadnjič povedali, Grška bi se zadovoljila z novo mejo proti severju, ko bi dobila novo zemljo v svojo oblast brez bojev. Epirus ne spada pod novo črto; zato pa hoče zdaj Grška, da bi Turčija zagotovila varnost Grkov, ki prebivajo v Epiru. Ker pa Grška ne veruje, da bi se Turška vdala za take pogoje, pošilja in razpostavlja svojo vojsko na mejah.

Od Bulgarov terja Sultan zdaj svoj tribut; ali ne dobi ga, dokler se ne določijo Bulgarski prave meje. Signatarne velevlasti čujejo nad tem; potreba denarja bo tako Turka prisilila, da ustanovi Bulgarom dozdej še negotove meje.

Poroka cesarjeviča Rudolfa.

V seji mestnega starešinstva 23. t. m. je poročal goriški župan, da je cesarjevič Rudolf deputacija, ki se mu je bila šla poklonit, kaj ljubeznjivo sprejel in izrazil npanje, da bo kmalu obiskal tudi Gorico. —

Starešinstvo goriškega mesta je na predlog za to izvoljenega odbora sklenil takó le obhajati poroko cesarjeviča Rudolfa:

1. Deputacija iz srede starešinstva, sestavljena iz župana, grofa F. Coroninija in pl. Karola Ritterja, pojde na Dunaj poklonit se Njih Visočanstvom in izročiti adresu goriškega mesta.

2. zvečer 9. maja velika bakljada meščanov in raznih društev z mestno godbo, ktera zsvira cesarsko pesem pred poslopjem c. kr. okr. glavarstva. Isti večer razsvetljava mesta in torej tudi poslopj občinskih.

3. 10. maja služba božja v prvostolni cerkvi, ktere se vdeleži tudi mestno starešinstvo. Zvečer ob 10. uri gledišče v praznik in s koncertom.

4. Danila pobožnim zavodom, da se praznuje tudi v teh svetčano veseli dan.

Ka n a l s k o občinsko starešinstvo je v posebni seji sklenilo praznovati praznik poroke cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije po sledečem sporedu: Na predvečer poroke 9. maja popoludne pritrkovanje zvonov, streljanje topičev (možnarjev); zvečer splošna razsvetljava, ktera obeta postati velikanska; ob 9. uri velikanska bakljada z godbo, ktere se vdeležijo čitalnična zastava na čelu, požarna straža v paradi, veteransko društvo itd.; zažigali se bodo vmetni ognji. Po tem splošna ljudska zabava na trgu, kteri, kakor se sliši, bode čarobno se transparenti novo zaročencov in udov cesarske hiše, grbi, itd. olepšan in razsvetljen. Drugi dan na vse zgodaj, pritrkovanje zvonov, streljanje topičev, ob 10. uri slovesna maša. Tedaj; po maši bode šolarska beseda v šoli, pri kteri se bode igrala igra, nalašč za ta namen praznika

postavljena. Celi trg bode z zastavami i preprogami cveticami itd. olepšan. Na drogu bode ta dan plopotala velika, cesarska zastava, zvečer velikanska pojedina i užiganje umetnih ognjev. Sploh Kanal bode obhajal ta dan velik praznik.

V Bovcu in po vsem Bovškem bodo soseske z vso mogočo slovesnostjo obhajale poroko cesarjeviča Rudolfa.

Veselico v Kamnjah pri Ajdovščini napravijo dne 8. maja t. l. v slavnostni sponni poroke cesarjeviča Rudolfa ob 5. uri popoludne, ter k obilni udeležitvi vabijo Kamenjski rodoljubi.

Ljubljanski župan vabi v poslavljenje poroke svetlega cesarjeviča Rudolfa meščane, naj razsvetlijo vse hiše v mestu in predmestjih zvečer pod svatbenim dnevom, to je, 9. dne maja, — na dan poroke, to je, 10. maja, pa naj hiše olepšajo z zastavami. O zastavah naj omenimo, da cesarska zastava je črnorumenena, — deželna belo-modro-rudeča, — zastava belgijska (rojstne dežele princesinje Štefanije) pa je črno-rumeno-rudeča. To povemo, če bi nekateri meščanje želeli izobesiti belgijsko zastavo, ob enem pa povdarjamo, da deželna naša zastava je belo-modro-rudeča, ktere se nemčurji bojé, kot h... križa, misleči, da je ta zastava vseslovanska. „Novice.“

Domače stvari.

„Sl. N.“ ima danes sledeči telegram: Dunaj 28. aprila. V državnem zboru je minister P r a ž a k predložil civilno pravni postopnik. Minister finančni je predložil postavo o prostosti štemplja pri konvertiranji hipotekarnih dolgov iz višjih na nižje obreati. V generalnej debati o budgetu so govorili Mannsfeld, Dürkheim, Kronawetter, baron Gödel, ki je terjal enakopravnost za Slovence, Pacher in Kvičala.

G. Waser, predsednik nadsodnije graške pojde! Takó se „Sl. Narodu“ poroča, in po istem viru pride na Waserjevo mesto dosedauji svetovalec najvišega sodniškega dvora na Dunaji, g. Božidar Napret, pravičen in pravi Slovenec, poznan odprej tudi v Gorici. Vesela novica, ako se uresniči.

Cesarjevič Rudolf je v Trstu odgovarjal na laške nagovore tržaškega župana in drugih v nemškem jeziku. Rekel je pri tej priliki, da laški ume, pa ne more govoriti v tem jeziku. Slovenske deputacije je vodil g. Nabergoj. Prašal ga je, ali je Slovenec, in ko mu potrdi, govori z njim in z vsakim udom deputacije posebe in lepi in pravilno naglašeni hrvaščini. Konečno se zahvali vsem deputacijam skupaj, kakor poroča „Ed.“ skoro od besede do besede tako-le: Veseli me, da ste me došli pohodit; poznana je več (že) vdanost Slovincem do prestola: sprejmite srdačno moje priznanje i zahvalo.

„Ed.“ pravi dalje: „Kaj se je v Trstu zaradi tega opazovalo, tega za danes nočemo popisati, ker nam to viši obziri zabranjujejo. — Le to hočemo zaznamovati, da je bilo slov. deputacijam od neke strani močno priporočeno, da morajo s princem govoriti nemški ali pa francoski, kar pa so vse deputacije od prvega začetka odbivale...“ (Glej današnji dopis „Soče“ iz Kórná!) Legali so celó deputacijam, da cesarjevič ne ume slovenski!

„Ed.“ pripoveduje tudi to-le: „Ko je žarela na večer vsa okolica v svitu — Independenti je obešem na veternicah neke temne hiše in zobmi škripal, ker mu je svečava račun prekrizala. —

Ko se je cesarjevič odpeljal, bil je na vseh postajah z burnimi živioklici sprejet.

Odkritosrčne ljubeznjivosti cesarjeviče ne morejo prehvaliti oni, ki so ga opazovali.

„Triester-Tagblatt“ in „Adria“ sta živo popisovala sprejem cesarjevičev v Trstu. Tudi „Elinost“ pravi, da „še par tacih udarcev in — addio. Irredenta v Trstu!“ Tako upanje zares razveseljuje in krepča; ali mi smo osled enakih dogodkov in prizorov, ravno ker so redki, preoptimistični, in le prehitro in prelahko pozabimo, da ni vselej in od vseh strani vse zlato, kar se sveti.

Optimizem, ki nima globokih korenin, je škodljiv, in pomisliti nam je, da so nekteri elementi v Trstu zares bitko občutili zunanji blišč, ki je prihajal gotovo tudi od odkritosrčno vdanih Avstrijcev, da se bodo pa isti elementi skušali odškodovati s tem, da bodo toliko laže nadalje in še bolj smelo grešili, v nadi, da jih cesarski hiši vdaní sosedje ne bodo v njih delovanji znanprej toliko nadzorovali!

Cesarjevič Rudolf je podaril v Trstu ubogim 500 gold.

Econoino, posestnik velikega mlina v Trstu, je dal tržaškemu županu 1000 gl. za uboge v zahvalo, da je cesarjevič ogledal njegov mlin.

Mestno starešinstvo v Gorici je sklenilo napraviti na javnem vrtu 4 kamnate poti in še 2 enaki-

v ulici Treh kraljev in dell'Usina. Za popravlanje ceste na novo pokopališče je določilo 328 gold. vsako leto.

Naša kmetijska družba je bila tudi odposlala deputacijo v Trst, in jo je bil cesarjeviču predstavil grof F. Coronini.

Kmetijsko društvo v Gorici bo imelo občni zbor v društveni pisarni dne 19. maja t. l. ob 10. uri predp.

Na dnevnem redu bodo: 1. Poročilo o delovanji društva v letu 1880. — 2. Račun o državnih podporah leta 1880. — 3. Sklep račun 1880, proračun za leta 1881 in poročilo o društvenem premoženju dne 31. dec. 1880. — 4. Predlog o volitvi društvenega tajnika. — 5. Ruzni predlogi.

Preskušnje za učitelje v Gorici so se vršile od 20. do 26. t. m. Delala in prestala sta jih dva: G. Kr. Bratina, Slovenec, uč. na Serpenjci, dobil je spričevalo II. reda; g. Jos. Devetak, učitelj v Mošič, z ital. izpitom, dobil je sprič. III. reda.

Preekkušnje za učiteljice se vrše od 25. t. m. in bodo trajale do 2. maja. Imena in izid prijavimo prih.

Kupčijsko-obrtnijska zbornica v Gorici ima 5. maja svoje volitve. Slovinci lahko spravijo tri svoje v zbornico. Slišali pa smo, da se je ustanovila nova laška stranka, ktera bi rada tudi ta 3 mesta Slovincem odvzela. Tukaj je tedaj Slovincem do tega, da jim princip ne zamrje. Mi bi želeli, da bi prišli v zbornico pravi Slovinci.

Ta nova stranka, sovražna našim narodnim pravicam rabi sedaj prav zvite manevre, da bi vjela na svoje lihanice naše slevceze obrtnike, ktere s tem živo opominjamo da se ji ne pusti zlorabiti. Naj ne pozabijo, da ti možje imajo za naš narod le psovalne naslove.

Naj ostanejo vsi zvesti patriotični stranki, ktera vsaj epostuje naše težnje in usklor naj r. vozabi, da kupčijska zbornica ima velike pravice, še č. o voliti v deželni in državni zbor, torej da zahteva naša narodnost vso pozornost pri teh volitvah. Značaj, značaj naj velja kot geslo!

V Dornbergu bo 1. maja, razstava domačih vin. Odpre se v nedeljo ob 11. uri zjutra. Kupci, prijatelji vina in vsi, kterim je mar napredek v domačih pridelkih, naj se obilo vdeležé te letne razstave v Dornbergu! Povabljeni so med drugimi tudi v. dje tukajšnjega poskuševališča in kmetijskih šol.

Prošnjo do gosposke zbornice za znižanje zemljiškega davka na Goriškem so menda podpisali v ponedeljek vsi župani z goriškega vcentitvenega okraja. „Soči“ so pa morali prav dati vsaj tam, kjer je pokazala na fakične pomote. Prošnjo so tedaj popravili, kjer je bilo govorjenje samo o vladnem poročevalcu (g. Franco); vsled tega so morali tudi popraviti, da ta gospod ni obšel v toliko dneh 450.000 oralov „oslabšane“, ampak samo 110.000 oralov o b d e l a n e zemlje.

Tudi so nam izvedenci privatno odobrvali, da smo naglašali pomanjkljivost prošnje, ker se niso pojašnjemale najmerodajniše razlike na mejah med našo deželo in sosednjimi pokrajinami.

Da je prošnja zložena proti vladi in sedanji državnozbornski večini, smo povedali zadnjič; namesto s takimi očitbami, naj bi bili rajši prošnjo stvarno boljše podpirali: bilo bi več izdalo, ako v obče kaj upanja imajo za uslišanje. Mi pa našim kmetom priporočamo še enkrat, naj do časa v svoje pole v svojih soseskah pridno in vestno zapisujejo in vt em eljujej o pritožbe, kjer so jim deli zemljišča v previsoke razrede.

Vsaka druga pomoč je dvomljiva in za posamnika neizdatna!

Veteransko tržaško društvo bo imelo v nedeljo (1. maja) ob blagoslovljenji svoje zastave velik praznik, kakor smo že zadnjič naznanili. Od mnogih strani pridejo enaka društva ta za veterance veseli dan počastit. Tudi veteransko društvo na Goriškem hoče odposlati veliko deputacijo k imenovani svečanosti. Slišimo, da se je oglasilo za ta namen kakih 300 udov samo iz Furlanije. Ako pomislimo, da nas z našimi drugače govorečimi sosedí nič tako trdno ne veže, kakor skupna domovina pod habsburško krono; ako mora nas z veseljem navdajati, da so v Furlaniji zlasti neke stare rodovine, ki goje tradicijonalno zvestobo do naše cesarske hiše, in da se ravno te hiše zares odlikujejo v društvu in za društvo naših veterancev: moramo pač želiti, da tudi Slovinci ne zaostanejo za Furlanci. Naj se tedaj tudi slovenski udje veteranskega društva v obilem številu udeležé velikanskega in patriotskega praznika, ki se bo v nedeljo obhajal v Trstu. Tam boste opazovali, kakó se Slovinci iz tržaške okolice gibljejo in postopajo na straži ob jadranskem morji!

Naučni minister je dovolil nabiranje novcev na srednjih šolah v namen znanstvene ekspedicije dr. Holuba v Afriko. Mladina naj se nahušuje za take blage namene!

Ljudsko štenje. Vipavski trg je imel 1869 prebivalcev 1250 in ves vipavski sodnijski okraj 12.485; zdaj pa jih šteje trg samo 1108 in okraj samo 12.043. Kranjski okraj jih je štel 1869. skupaj 53.804, zdaj jih šteje samo 52.188.

O Vestenecku in „Vaterlandu“ smo bili do zdaj nekaj zamolčali. „Nov.“ poročajo o tem tako-le: „Veliko nevoljo izbudil je te dni nek popravek v dunajskem „Vaterlandu“ gledé Vestenekove afere, v katerem ga skuša ta list umivati z izgovorom, da je bil v svoje poročilo zapeljan po županstvu in Litiji. Županstvo litijsko je na to poslalo kratak, pa jedernat popravek k prejšnjemu preklicu „Vaterlanda“, katerega se je pa zopet potrebno zdelo tudi temu popravku pridjati dostavek prav brezumen „kolosbrodov“. Vsled tega postopanja „Vaterlandovega“ je več njegovih naročni ov sklenilo mesto švigašvagovca naročiti nam odločno prijazno in cenejo „Tribüne“.

V Foljano (Fogliano) se odpre po poročilu okr. glavarja gradiščanskega 2. naja t. l. praktična šola za one, ki se hočejo učiti plesti pletenice, verbase (jerbase), locenje (cajue), koše itd. Poduk in priprave za poduk daja se brezplačno. Kakor se vidi, na Furlanskem skrbé za domačo obrtnijo in za domači kruh. Tudi Kranjci ustanavljajo enake šole; samo za gorate, uboge in puste kraje na Goriškem ne misli in ne stori nikdor nič v tem zmislu.

Fsm. Ludovik pl. Benedek, vojskovodja naše severne armade 1866, ki je po nesrečni bitvi pri Sadovi, živel v pokoji v Gradcu, umrl je v sredo po daljšem bolehenji. Znano je, da je bil cesar prisko-vanje proti njemu ustavil.

Slovstvo.

„Srpska Zora“, ilustrirani list za zabavo i pouku, izhaja na Dunaji po 1 krat na mesec v veliki obliki, na lepem popirji in s slikami, ki se dajo meriti z ilustracijami vsakega lista velikih narodov. Vsaka številka prinese podobo kakega velikega Slovana. 3. št. ima lepo sliko carja Aleksandra III. Temu listu, ki širi omiko srbskemu svetu že VI. leto, je na čelu mlad in obče omikan mož, ki srbsko literaturo produktivno tudi sam pomnožuje: on si je vedel zbrati okoli svojega lista najboljšo pisateljske moči, tako da njegov list podaja po obliki in po vsebni izvrstnega gradiva občinstvu. Vsakemu Slovincu, ki se hoče v srbsčini izuriti in tudi plemeniti, list najtopleje priporočamo. „Srpska Zora“ stane na leto 6 gl. Urednik g. Teodor Stefanovič Vilovski in administracija se nahajata na Dunaji (Wien, VII. Burggasse 24.)

Slavnostna knjižica o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa je ravnokar prišla te dni na svitlo in je namenjena slovenskej mladini. Naslov ima: „Cesarjevič Rudolf nastolnik avstrijski“. Knjižica, katero smo že zadnjič naznanili, ima 6 prav ličnih podob, med katerimi se posebno odlikujeta podoba cesarjeviča Rudolfa in njegove prevzvišene neveste Stefanije. Knjižico, obsejajočo 20 strani, spisal je Ivan Tomšič, učitelj in vrednik „Vrtčev“, a natisnil in založil jo je Karl Rauch, tiskar na Dunaji. Cena posamičnega iztiskom je s poštnino vred 12 kr. — 10 iztisov velja 1 gl. — 25 iztisov 2 gl. — 50 iztisov 3 gl. 50 kr. — 100 iztisov velja 6 gl. — 500 iztisov 25 gl. — 1000 iztisov 40 gl. — Vsa naročila v tej zadevi naj se pošiljajo naravnost na Dunaj pod naslovom: Karl Rauch, Buchdruckerei in Wien, (VI. Hornbostelgasse 4.)

Mi želimo, da bi se ta slovenska knjižica v prav obilem številu razdelila med slovensko mladino; zatorej opozarjamo slovenske šole, naj se hitro naročé na njo, da jo otroci še o pravem času dobé v roke. —

Pozvedel sem, da me neka stranka priporoča kot kandidata za odborništvo v goriški trgovski in obrtnijski zbornici. Ker meni n hče prašal, ali sprejemem to kandidaturo, in ker ne čutim za zdaj nobenega poklica za omenjeno odborništvo — naznanjam s tem, da nikakor ne sprejemem kandidature.

V Gorici, 28. aprila 1881.

LEOPOLD BOLKO.

Dunajska borza.

	29 Aprila
Enotni drž. dolg v bankovcih	78 gl. 70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79 " 40 "
Zlata renta	95 " 85 "
1860 drž. posojilo	132 " " "
Akcije narodne banke	840 " " "
Kreditne akcije	333 " " "
London	117 " 90 "
Srbra	" " " "
Napol.	9 " 32 1/2 "
C. kr. cekini	5 " 54 "
Državne marke	57 " 55 "

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijaceljske kapije za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se spouša pri netočnosti, želodečni slabosti, slabodisečm dihu, kedar človeka napenja, mu kislota podaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalci, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti sliz, zlatenci, pri studu in metanji, glavoholu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti hodi z jedmi ali pijačani, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidalnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironcoli v Gorici, blizo „treh kron“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Krem-sier. Maenren.

Henrik Nestlé-jev redilni prah za otroke.

Velik častni diplom.

Zlata MEDALJA ob raznih razstavah. Veliko SPRICEVAL prvih zdrav. avtoritet.

Tovarniška znamenja.

Najpopolnija hrana za dojenice in slabe otroke.

ZALOGA V GORICI

G. Cristofolletti lekarnik, A. pl. Gironcoli in v vseh lekarnah pokrajinskih.

Svarilo.

Pravi samo, ako imajo pokrovi škatljice taka znamenja, kakoršna so videti na levi.

NB. Pri nepravih škatljicah na znamenji pokrovovem ni lastnega očnega podpisa glavnega založnika F. Berlyok-a.

Vznemirjajoča bolezen,

ki se nahaja

med ljudstvom raznih stanov.

Bolezen pričanja z nerednostmi v želodcu; ako pa jo preziramo, polasti se celega života ravno takó, kakor obisti, jeter in vseh prebavljajnih delov, vzročuje revno življenje, in edino smrt nas resi takih bolečin. Bolezni sami bolniki dostikrat ne spoznajo. Ako se pa bolnik sam praša, potem mu je mogoče klepati, kje in kako bolezen ima.

Prasanje: ali imam bolečine, tiskanje, težko sapo po jedi? Ali se težko pocutim in ali se mi dela pri tem o-motica? Ali zrumenim pod očmi? Ali nimam debelejših slin na jeziku, pod nebom in na zobe, ko se zbudim, in ali nimam tedaj slabih

ust? Ali me ne boli po straneh in v hrotu? Ali ni desna stran taka, kakor da bi se povečevala jetra? Ali me ne prime utrudnost ali pa o-motica, ako se ravno postavim? Ali niso odtoki obisti malo ali močno barvani, takó, da ostane nekaj na dnu, ako se pusté dalj časa v posodi? Ali se ne napne trebuh po jedi vsled prebavljanja? Ali ne utriplje pogostoma tudi sročé? Ali se ne kažejo vetrovi, ali nam noče bití hudó? Ali nam po večkrat ne trka silno sročé? Ta razna znamenja se ne prikažejo nakrat, pa posamična mučijo bolnika nekoliko časa, in pričajo, da pride kmalu huda bolezen.

Kdor to bolezen dalj časa prezira naleze si suh kašelj, in mu prihaja hudó. Čez dalj časa naredi se suha koža z umazano, rjavo barvo; noge in roke

dobé mrzel pot. Brž ko hušje obolé obisti in jetra, bolečine, in navadno zdravljenje je proti tem mučnim bolečinam brezvapešno.

Važno je torej, da se ta bolezen hitro in ročno ozdravlja brž pri nastanku, kar se doseže z nekoliko zdravilom, katero je pravi pomoček za popolno odstranjenje bolezni, da se dober tek povrne in da dobé prebavljajni deli zopet prejšnjo in pravo moč. — Bolezen se imenuje: „jetrna bolečina“, in pravi in najgotoviji pomoček je: „Shäker-Extrakt“, nek iz-vleček, napravljen iz rastlin, izdelan v Ameriki za lastnika A. J. White-ja v Novem Yorku, Londonu, Frankfurtu a. M. Ta lek uniči naravnost vzrok bolezni in jo odpravi s cela iz vsega života.

Zaloga za Štajersko, Koroško, Kranjsko, Istrijo. CELJE: Jos. Kupferschmid, Baumbach-ovi dediči, A. Marek; DEUTSCH-LANDSBERG: Henr. Müller; GORICA: J. Cristofolletti; GRADEC: Fr. X. Gachihay, lekarna „zur St. Anna“, Münzgraben; CELOVEC: Pet. Birnbacher, Jos. Nussbaumer; LJUBLJANA: Jul. v. Trukóczy; LIPNICA: Othm. Ruseheim; MARBURG: Jos. Noss, W. König; RADOVLJICA: A. Roblek; BELAK: Kumpf's Erben; ADMONT: G. Scherl; ROTTENMANN: F. X. Illing; HERMAGOR: Jos. Richter; NOVOMESTO: Dom. Rizzoli; KAMNIK: J. Močnik; TARVCI: Joh. Siegel; TRST: Farmacia al Camello 25 Corso: G. Foraboschi; Farmacia Piazza Grande: Paolo Rona; ZADER: lek. Androvic.

Prodaja vin

80ega gl. 12 — 79ega gl. 14, — 75ega gl. 20. Pravo tropinsko žganje gl. 32 za 100 litrov ponuja po železnici od Ptuja naprej

Jos. Kravagna v Ptui na Štajerskem.

St. 195.

Razpis.

Po sklepu c. kr. pomnoženega okrajnega šolskega sveta v seji 25. t. m. razpiše se vno-vič delo razširjanja šolskega poslopja v Bovcu, katero je cenjeno na 2471 gold. 72 kr.

Javna obravnava ponudb, se bo vršila dne 7. maja t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Tominu od 10. do 11. ure zjutraj in se prevzamejo ustmene in pismene ponudbe, te zadnje postavno kolkovane.

Pripuščeno je za ustnene ponudbe tudi dražba, po kateri, končani ob 11. uri, se naznanijo pismene ponudbe.

Načrt, prevdarek in pogodbe so razpoloženi pri c. k. okr. šolsk. svetu.

Kedor se vdeleži dražbe, položi gold. 130 kot vadium.

C. k. okrajni šolski svet si pridrži pravico od podanih ponudb sprejeti ono, katero spozna za najugodnejšo.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET V TOMINU, dne 25. aprila 1881.

EDINA ODLIČENA

TOVARNA ZA OCET

F. BAUMGARTNER & Co.

v Trstu.

Odlíčena z medaljo na svetovni razstavi v Parizu 1878.

Njegov izdelek esenca domačega oceta ma davkarijsko spričevalo, ki oproščuje davka po vsem cesarstvu avstro-ogerskem vsled ministerskega privoljenja — blago prve vrste — prav po ceni.

Priporoča svoj izredno dober ocet iz čistega vina.

Glavno zastopništvo za Goriško — pri gospodu

Jožefu Klietsch-u

V GORICI.